

Apprezzament

Mro Joseph N. Sammut (1941 -2020)

Mro Anthony Borg

It-telfa ta' xi ħadd li tkun taf, huwa mument ta' diqa, imma meta titef lil xi ħadd li tkun ilek tafu snin twal, li ssibu qrib tiegħek, onest u genwin fil-ħsibijiet u l-pariri tiegħu, u li dejjem xtaqlek il-ġid daqs kemm xtaq lilu nnifsu jekk mhux aktar, id-diqa tat-telfa tkun ħafna u ħafna aktar. B'dan il-ħsieb nixtieq li nsellem il-memorja tas-Surmast Joseph Nazzareno Sammut.

L-ewwel darba li ltqajt miegħu kien 'il fuq minn erbghin sena ilu meta kont mort kuncert flimkien ma' missieri mal-Banda San Pio X ta' Hal Lija. Niftakar tant tajjeb l-intruduzzjoni ta' missieri, Alla jaħfirlu, "*dan huwa s-Surmast J.N. Sammut li kiteb il-marċ numru ... li għandna (il-Banda Imperial) fis-sett tal-marċi ta' din is-sena.*" Wara numru ta' snin ergajna ltqajna meta dħalt indoqq it-trumbetta mal-Kor u Orkestra Maria Bambina fejn Mro Sammut kien idoqq ukoll it-tuba. Ftit taż-żmien wara li dħalt mal-Kor u Orkestra Maria Bambina, Ronnie Sultana bil-mod tipiku tiegħu, beda jhegġiġni biex inkompli bl-istudji mużikali tiegħi u kien kellem lil missieri biex mill-aktar fis nibda nieħu l-lezzjonijiet tat-teorija mas-Surmast Sammut. Kien il-bidu ta' ħbiberija ġenwina mas-Surmast Sammut ta' madwar erbghin sena.

Niftakar tajjeb meta flimkien ma' ħafna oħrajn, tani l-kuraġġ meħtieġ biex inkompli ndoqq u nistudja l-mużika f'mument diffiċli meta ġie nieqes missieri għal għarrieda. Hegġiġni u inkoraġġieni biex ningħaqad bħala mużiċist mal-Soc. Fil. Nazionale La Valette, dak iż-żmien taħt Mro Joseph Sammut (surmast bravu u ddixxiplinat ħafna) biex nikseb esperjenza kemm bħala mużiċista kif ukoll fid-direzzjoni. Kien huwa li tani l-ewwel esperjenza, u bħali lil mużiċisti żgħażaġh oħra Mellehin fit-tieni nofs tas-snin tmenin, li ndoqqu *f'ensemble* bit-twaqqif *Brass Quintet* u aktar tard bil-*Brass Ensemble*. Ma kinitx faċli għalih li jagħmel l-arranġamenti kollha huwa. Xogħol li ħadlu ħafna ħin u enerġija imma li għamlu bil-qalb.

Niftakar meta ġejt mitlub biex inkun għalliem

tar-ram u Assistent Surmast mal-Banda Imperial u aktar tard Surmast tal-istess banda, u tant iehor meta nħtart għalliem u aktar tard Direttur Mużikali tal-Banda Prekursur tax-Xewkija Għawdex, kont tlabt il-parir tiegħu fost ta' oħrajn. Nistqarr li mhux biss inkoraġġieni, imma offrieli kull għajjnuna li jista' jagħtini. Ma kienx diskors fieraġh jew għal kirjanza, tant li kien jiġi jarani nidderiegi programmi mużikali u wara dejjem jagħtini l-opinjoni tiegħu. Meta kien jinduna li kwazi nkun qed negħreq bix-xogħol, minn jeddu kien jiġi u joffrili l-għajjnuna, l-aktar jagħmilli l-kopji tal-mużika. Kellu kitba pulita u sabiħa. Qatt ma smajt l-ebda bandist iġerger fuq il-kitba tiegħu.

Qattajna sigħat twal niddiskutu suġġetti dwar il-mużika, waqt li nkunu sejrjn għall-provi jew servizzi, kemm bil-karozza jew waqt it-

L-awtur flimkien mal-preżentatur ta' 'Marčifest' Daniel Vella u s-Surmast Sammut (Ritratt: Daniel Vella)

traġitt bejn Malta u Għawdex. Kien hemm waqtiet li qbilna u waqtiet oħra li ma qbilniex u ġieli argumentajna wkoll, imma dejjem irrispettajna l-opinjoni ta' xulxin. Membri tal-Kumitat u bandisti tal-baned li tagħhom kien Surmast Direttur, jġifieri tal-Banda San Gużep ta' Ghajnsielem, Għawdex, u dik ta' Marija Regina tal-Marsa, ġieli tarrfuli kemm kien jiehu x-xogħol bis-serjetà. Niftakru waqt il-lezzjoni b'daqqa ġentili tipikament tiegħu fuq il-kustilji tal-lemin, jwissini li kulma nagħmel irrid nagħmlu sew, inkella aħjar ma nagħmel xejn. Kien jgħidli li din kienet waħda mill-ħafna tagħlimiet li ħa minghand il-Brothers ta' De La Salle u mid-*Dockyard School* fiż-żmien it-Tarzna tal-Ammirall.

Minbarra li kien Surmast Direttur ta' żewġ baned u dderieġa kemm -il darba il-Banda tat-Tarzna (fejn kien jaħdem), is-Surmast Sammut kiteb għadd ta' xogħlijiet mużikali, l-aktar kompożizzjonijiet għall-banda. Hemm minnhom diġà ġew esegwiti minn diversi baned

waqt li hemm għadd ieħor li għadhom qatt ma nstemghu. Forsi ftit huwa magħruf li is-Surmast Sammut kien idoqq strumenti oħra minbarra it-tuba. Kien idoqq il-pjanu u l-kitarra, tant li għal numru ta' snin huwa kien membru tal-grupp '*Gira Sole*'.

Għal snin twal is-Surmast Sammut għallem il-mużika lil għadd kbir ta' studenti, kemm fil-każini tal-banda fejn huwa serva kemm bħala Assistent Direttur Mużikali u Direttur Mużikali, kif ukoll privatament. It-tagħlim tal-mużika kien għal qalbu wisq. Kien jagħmel sigħat twal jgħallem il-mużika kemm fil-każini u kemm privat. Kellu paċenzja enormi. Qatt ma għamel għall-flus, imma l-interess tiegħu kien li kull student jimxi 'l quddiem. Kien ikun kburi immens meta jara l-istudenti tiegħu jirnexxu. Fost l-aħħar studenti li għallem kien hemm it-tifel tiegħi u n-neputi tiegħu Samuel. Wiċċu kien jixgħel meta kien jarah idoqq it-trumbun, waqt li b'nofs ċajta dejjem kien itarraflu kelma ta' ġid.

Bħal kull wieħed minna li għażilna karriera mużikali, is-Surmast Sammut fil-karriera mużikali tiegħu, iffaċċja sfidi, kellu għadd ta' suċċessi kif ukoll diżappunti. Wara kollox din hija l-verità ta' kull wieħed minna, li aħna involuti f'dan il-mestier. Għalkemm is-Surmast Sammut għadda għal ħajja aħjar nhar l-4 ta' Marzu 2020, għadna lkoll ngawdu mill-ħidma mużikali tiegħu. Uħud mill-mużiċisti li huma involuti fit-tliet għaqdiet mużikali Melleħin, flimkien ma' oħrajn kemm Melleħin u kemm mhumieħ, jafu l-karriera mużikali tagħhom lis-Surmast Sammut.

Għalhekk kienet xierqa t-tislima li nġhatatlu waqt il-funeral tiegħu. Din it-tislima kienet wirja ta' apprezzament ta' dak kollu li s-Surmast Sammut għamel fil-qasam mużikali matul ħajtu, miegħi l-ewwel wieħed. Ta' dan jiena grat hafna u hafna lejħ.

Il-Mulej jagħtih il-mistrieħ ta' dejjem.

ALKOVA

SHOES FOR ALL THE FAMILY
SELECTION OF HANDBAGS

Opening Hours

Monday to Saturday 9.30am - 1.30pm & 4.00pm - 8.00pm

Ġorg Borg Olivier Street, Mellieħa
Tel: 2152 1211 Mob: 7992 3060

- General Contractors • Civil Engineering Work
- Building Components Manufacturers
 - Sand – Spalls – Torba – Soil
 - Ready Mix Concrete

Labour Ave., Naxxar NXR 9027, Malta • Tel: 2141 2061, 2141 2469 • Fax: 2143 7067 • E-mail: info@centralasphaltd.com